

# แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้: "วาทศิลป์เปลี่ยนพลัง: ถอดรหัสหัวใจโคนันทิวา"

เวลา: 40 นาที

สมรรถนะสำคัญ: การสื่อสาร (Communication), การคิดขั้นสูง (Thinking), ทักษะชีวิต (Life Skills)

## 1. วัตถุประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถวิเคราะห์ผลกระทบของ "คำพูด" ที่มีต่อระดับพลังใจและประสิทธิภาพในการทำงานจากเรื่องนันทิวาสาชาดกได้
2. นักเรียนสามารถประยุกต์ใช้ "ตัวกรอง 5 ชั้น" (สุภายิตวาจา) ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งในชีวิตจริงได้
3. นักเรียนเห็นคุณค่าและตั้งเป้าหมายการพูดดีเพื่อสร้างความสัมพันธ์เชิงบวก

## 2. สื่อการเรียนรู้

- วิดีโอ "นันทิวาสาชาดก" <https://www.youtube.com/watch?v=qMNIcXM8yzyw>
- สมุดบันทึกความดี (กิจกรรมข้อที่ 5: พูดดี มีวาจาสุภายิต)

## 3. กระบวนการเรียนรู้ (40 นาที)

### ขั้นที่ 1: จูนใจ & Check-in (5 นาที)

- Facilitator (ครู): ชวนคุยในประเด็น "คำพูดที่เคยเปลี่ยนวันแย่ๆ ให้กลายเป็นวันดีๆ ของนักเรียนคืออะไร?" หรือ "คำพูดไหนที่ฟังแล้วทำให้เรารู้สึกหมดไฟทันที?"
- เป้าหมาย: ให้นักเรียนสังเกตอารมณ์ความรู้สึกที่เกิดจากคำพูด (Empathy)

### ขั้นที่ 2: ชมสื่อ & สังเกตพฤติกรรม (8 นาที)

- ชมคลิป นันทิวาสาชาดก <https://www.youtube.com/watch?v=qMNIcXM8yzyw>
- โจทย์ระหว่างดู: "ทำไม โคนันทิวาที่มีพลังกำลังมหาศาลเท่าเดิม แต่ผลลัพธ์ในการลากเกวียนครั้งที่ 1 กับครั้งที่ 2 ถึงต่างกันราวฟ้ากับเหว?"

**ขั้นที่ 3: สะท้อนคิดผ่านกระบวนการ Facilitation (12 นาที)** ชวนสนทนาโดยใช้คำถามชวนคิด (Asking, not Telling):

- **วิเคราะห์สถานการณ์:** "พราหมณ์ใช้อารมณ์อะไรในการพูดครั้งแรก? (โกรธ/กังวลเรื่องเงิน) แล้วคำว่า 'ไอ้โค โกง/ไอ้ตัวแสบ' ส่งผลอย่างไรต่อกายและใจของโค?" (โคเสียใจ น้ำตาไหล หดแรงแรง)
- **ถอดบทเรียน:** "เมื่อพราหมณ์รู้ตัวและขอโทษ พร้อมใช้คำพูด 'ลูกรัก/พ่อคอยสวย' พลังของโคกลับมาได้อย่างไร?" (เกิดกำลังใจ/Will power)
- **เชื่อมโยงชีวิตวัยรุ่น:** "ในชีวิตจริง เราเคยเป็น 'พราหมณ์' ที่เผลอทำร้ายใจเพื่อนด้วยคำพูดใหม่? หรือเคยเป็น 'โค' ที่หมดไฟเพราะคำพูดของคนอื่นหรือเปล่า?"

**ขั้นที่ 4: เวิร์กชอป "ตัวกรอง 5 ชั้น" (10 นาที)**

- **แนะนำเครื่องมือจากสมุดบันทึกความคิด** ได้แก่ 1. จริง 2. รูปภาพ 3. มีประโยชน์ 4. มีเมตตา 5. ถูกกาลเทศะ
- **กิจกรรม "Re-Script":** ให้นักเรียนจับคู่ ลองสมมติสถานการณ์ที่มักมีปัญหา (เช่น เพื่อนลืมนัดของ, ทำงานกลุ่มไม่ทัน) แล้วฝึกใช้ตัวกรอง 5 ชั้น ออกแบบคำพูดใหม่ที่ยังคงความต้องการเดิมแต่ไม่ทำร้ายน้ำใจ
- **ลงมือบันทึก:** ให้นักเรียนเขียนเป้าหมายการพูดดีลงใน สมุดบันทึกความคิด กิจกรรมข้อที่ 5

**ขั้นที่ 5: สรุป & Check-out (5 นาที)**

- **Facilitator (ครู):** สรุปสั้นๆ ว่า "คำพูดคืออาวุธที่สร้างหรือทำลายก็ได้ เหมือนที่นั่นทิวาสาแสดงให้เห็นว่าคำพูดดีๆ สามารถสร้างเงิน 2,000 กหาปณะได้"
- ให้นักเรียนแชร์ 1 ประโยคสั้นๆ ที่อยากจะพูดกับตัวเองหรือคนสำคัญเมื่อกลับถึงบ้าน

**4. การวัดและประเมินผล (อย่างง่าย)**

1. **การสังเกต (Observation):** สังเกตการมีส่วนร่วมในวงสนทนา และความสามารถในการวิเคราะห์ตัวกรอง 5 ชั้นผ่านกิจกรรมกลุ่ม
2. **ตรวจสอบบันทึกความคิด:** ความชัดเจนของตัวอย่างคำพูดดีๆ ที่นักเรียนบันทึกในภารกิจประจำสัปดาห์
3. **Exit Ticket:** ให้นักเรียนเขียนบอก 1 ข้อคิดที่ได้จากเรื่อง โคนันทิวาสาที่สามารถนำไปใช้กับเพื่อนได้จริง

**จุดเด่นสำหรับมัธยม:** แผนนี้เน้นการวิเคราะห์ จิตวิทยาของคำพูด และ ผลกระทบต่อประสิทธิภาพการทำงาน (Productivity) ซึ่งเข้ากับวัยรุ่นที่เริ่มให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์และผลสำเร็จ